

Environmentální kriminalita v ČR

Oprávnění Policie ČR ke vstupu do
obydlí při podezření na týrání zvířete

Brno

4. dubna 2023

Pomáhat a chránit

Definice obydlí

- **Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 992/2020, ze dne 25. 11. 2020:**

Obydlím se ve smyslu § 133 tr. zákoníku rozumí dům, byt nebo jiná prostora sloužící k bydlení a příslušenství k nim náležející. Ochrana se vztahuje na ty prostory, které uživatel drží k bydlení, tj. kde má svou domácnost a své soukromí. Záleží tedy na způsobu užívání, nikoli na konstrukci stavby či jiného zařízení pro ubytování.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

- § 40
- **Vstup do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek**
- (1) Policista je oprávněn vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a provést tam potřebné úkony nebo jiná opatření jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob anebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.
- (2) Oprávnění podle odstavce 1 má policista také v případě
 - a) důvodného podezření, že se na místě uvedeném v odstavci 1 nachází zemřelý,
 - b) pronásledování osoby, nebo
 - c) vstupu do jiného prostoru nebo na pozemek, má-li důvodné podezření, že se tam nachází týrané zvíře.
- (3) Policista je oprávněn za účelem vstupu na místo uvedené v odstavci 1 toto místo otevřít nebo jiným způsobem si do něj zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.
- (4) Policista je povinen při vstupu do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a při následných úkonech zajistit přítomnost nezúčastněné osoby; nemusí tak učinit, hrozí-li nebezpečí z prodlení nebo by mohlo dojít k ohrožení života anebo zdraví nezúčastněné osoby.
- (5) Po provedení úkonů nebo jiných opatření je policista povinen bez zbytečného odkladu vyrozumět uživatele obydlí, jiného prostoru nebo pozemku a zajistit zabezpečení tohoto místa, nemůže-li tak učinit uživatel nebo jiná oprávněná osoba.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

- § 41
- **Oprávnění ke vstupu**
- **(1)** Policista je při plnění úkolu policie oprávněn vstupovat v živnostenské provozovně, v herně, kasinu a dalších prostorách, kde jsou provozovány hazardní hry³⁵⁾, do prostor, u kterých lze mít důvodně za to, že se v nich zdržují fyzické osoby, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby.
- **(2)** Policista je při plnění úkolu policie oprávněn vstupovat do živnostenské provozovny, do herny, kasina a dalších prostor, kde jsou provozovány hazardní hry, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby, pokud
 - **a)** je to nezbytné z důvodu zajištění veřejného pořádku, nebo
 - **b)** lze mít důvodně za to, že jsou zde osobě mladší 18 let prodávány nebo podávány
 - **1.** alkoholické nápoje nebo je zde této osobě jinak umožněno jejich požívání, nebo
 - **2.** tabákové výrobky, kuřácké pomůcky, bylinné výrobky určené ke kouření, elektronické cigarety nebo jejich náhradní náplně nebo je zde této osobě jinak umožněno jejich užívání.
- **(3)** Policista je při plnění úkolu policie oprávněn vstupovat do herny, kasina a dalších prostor, kde jsou provozovány hazardní hry, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby, také tehdy, lze-li mít důvodně za to, že se zde hazardní hry účastní osoba mladší 18 let.
- **(4)** Každý je povinen umožnit policistovi vstup do míst podle odstavců 1 až 3. Tím není dotčena úprava vstupu do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek.
- **(5)** Nelze-li jinak dosáhnout splnění úkolu policie, je policista oprávněn za účelem vstupu do míst podle odstavců 1 až 3 tato místa otevřít nebo jiným způsobem si do nich zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

Spolupráce s dalšími subjekty

Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zemědělství – vyžadována odborná stanoviska a řešeny koncepční otázky

Soudy a Státní zastupitelství – účelnost trestního řízení

Celní správa ČR – mezinárodní přeprava odpadů, operativní činnost v oblasti CITES

Hasičský záchranný sbor ČR – spolupráce při domovních prohlídkách ve velkých chovech a množirnách zvířat, při znečištění vodních zdrojů a půdy - specializovaná laboratoř

Armáda ČR – spolupráce a využití specializovaných laboratoří na chemické a radioaktivní látky

Česká inspekce životního prostředí ČR – vede správní řízení, zajišťování exemplářů ohrožených druhů živočichů a rostlin a následné správní řízení o zabavení věci (rámcová dohoda o spolupráci z roku 2003)

Státní veterinární správa ČR – stanoviska a odborná vyjádření z oboru zemědělství, odvětví veterinářství v případech týrání zvířat, chovu zvířat v nevhodných podmínkách a zanedbání péče o zvíře. Dohoda o součinnosti mezi PČR a SVS č. 02 / 2016 ze dne 23.3.2016

Státní zemědělská a potravinářská inspekce ČR – problematika bezpečnosti potravin

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových – spolupráce při zajišťování věcí v trestním řízení, rovněž živých zvířat

Odbory životního prostředí krajských úřadů a magistrátů – databáze, registry, správní řízení

Městská policie – odchyt a umístování živých zvířat

Znalecké ústavy, Státní veterinární ústav ČR - znalecké posudky a odborná vyjádření

Centrum environmentálních forenzních věd (Ústav pro životní prostředí Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy)

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

ALKA Wildlife – nezisková nestátní společnost, ochrana druhů a biodiversity

Česká společnost ornitologická – bezplatná výpomoc psovodky při vyhledávání kadáverů otrávených karbofuranem spolky, organizace a hnutí zabývající se ochranou životního prostředí a zvířat

Spolupráce s dalšími subjekty

Trestné činy proti životnímu prostředí

- **HLAVA VIII TRESTNÉ ČINY PROTI ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ**
- § 293 Poškození a ohrožení životního prostředí
- § 294 Poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti
- § 294a Poškození vodního zdroje
- § 295 Poškození lesa
- § 297 Neoprávněné vypuštění znečišťujících látek
- § 298 Neoprávněné nakládání s odpady
- § 298a Neoprávněná výroba a jiné nakládání s látkami poškozujícími ozonovou vrstvu
- § 299 Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami
- § 300 Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami z nedbalosti
- § 301 Poškození chráněných částí přírody
- § 302 **Týrání zvířat**
- § 302a **Chov zvířat v nevhodných podmínkách**
- § 303 **Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti**
- § 304 **Pytláctví**
- § 305 Neoprávněná výroba, držení a jiné nakládání s léčivými a jinými látkami ovlivňujícími užitkovost hospodářských zvířat
- § 306 Šíření nakažlivé nemoci zvířat
- § 307 Šíření nakažlivé nemoci a škůdce užitkových rostlin

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

- **Domovní a osobní prohlídka, prohlídka jiných prostor a pozemků, vstup do obydlí, jiných prostor a pozemků**
- **§ 82**
- **Důvody domovní prohlídky a osobní prohlídky a prohlídky jiných prostor a pozemků**
- **(1)** Domovní prohlídku lze vykonat, je-li **důvodné podezření, že v bytě nebo v jiné prostoře sloužící k bydlení nebo v prostorách k nim náležejících (obydlí) je věc nebo osoba důležitá pro trestní řízení.**
- **(2)** Z důvodů uvedených v odstavci 1 **lze vykonat i prohlídku prostor nesloužících k bydlení (jiných prostor) a pozemků, pokud nejsou veřejně přístupné.**
- **(3)** Osobní prohlídku lze vykonat, je-li důvodné podezření, že někdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení.
- **(4)** U osoby zadržené a u osoby, která byla zatčena nebo která se bere do vazby, lze vykonat osobní prohlídku též tehdy, je-li tu podezření, že má u sebe zbraň nebo jinou věc, již by mohla ohrozit život nebo zdraví vlastní nebo cizí.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

- § 83
- **Příkaz k domovní prohlídce**
- **(1) Nařídit domovní prohlídku je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce.** V neodkladných případech tak může namísto příslušného předsedy senátu nebo soudce (§ 18) učinit předseda senátu nebo soudce, v jehož obvodu má být prohlídka vykonána. **Příkaz k domovní prohlídce musí být vydán písemně a musí být odůvodněn.** Doručí se osobě, u níž se prohlídka koná, při prohlídce, a není-li to možné, nejpozději do 24 hodin po odpadnutí překážky, která brání doručení.
- **(2) Na příkaz předsedy senátu nebo soudce vykoná domovní prohlídku policejní orgán.**
- § 83a
- **Příkaz k prohlídce jiných prostor a pozemků**
- **(1) Na nařízení a provedení prohlídky jiných prostor a pozemků se obdobně užije § 83 odst. 1 a 2.**
- **(2) Bez příkazu může policejní orgán provést prohlídku jiných prostor nebo pozemků, jestliže vydání příkazu nelze předem dosáhnout a věc nesnese odkladu. Policejní orgán je však povinen si bezodkladně dodatečně vyžádat souhlas orgánu oprávněného k vydání příkazu; v přípravném řízení tak činí prostřednictvím státního zástupce. Pokud oprávněný orgán souhlas dodatečně neudělí, nelze výsledek prohlídky použít v dalším řízení jako důkaz.**
- **(3) Bez příkazu může policejní orgán provést prohlídku jiných prostor nebo pozemků také tehdy, pokud uživatel dotčených prostor nebo pozemků písemně prohlásí, že s prohlídkou souhlasí, a své prohlášení předá policejnímu orgánu. O tomto úkonu však musí policejní orgán bezodkladně vyrozumět předsedu senátu oprávněného k vydání příkazu a v přípravném řízení státního zástupce.**

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

- **§ 83b**
- **Příkaz k osobní prohlídce**
- **(1)** Nařídit osobní prohlídku je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo s jeho souhlasem policejní orgán.
- **(2)** Nevykoná-li osobní prohlídku orgán, který ji nařídil, vykoná ji na jeho příkaz policejní orgán.
- **(3)** Osobní prohlídku vykonává vždy osoba stejného pohlaví.
- **(4)** Bez příkazu nebo souhlasu uvedeného v odstavci 1 může policejní orgán vykonat osobní prohlídku jen tehdy, jestliže příkazu nebo souhlasu předem dosáhnout nelze a věc nesnese odkladu, anebo jestliže jde o osobu přistiženou při činu nebo o osobu, na kterou byl vydán příkaz k zatčení. Bez příkazu nebo souhlasu lze též provést osobní prohlídku v případech uvedených v § 82 odst. 4.
- **§ 83c**
- **Vstup do obydlí, jiných prostor a na pozemek**
- **(1)** Policejní orgán může vstoupit do obydlí, jiných prostor nebo na pozemek jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob nebo pro ochranu jiných práv a svobod nebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejné bezpečnosti a pořádku.
- **(2)** Policejní orgán dále může na místa uvedená v odstavci 1 vstoupit v případě, že se v nich nachází osoba,
 - **a)** na kterou byl vydán příkaz k zadržení, příkaz k zatčení nebo příkaz k dodání do výkonu trestu odnětí svobody nebo do výkonu ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody,
 - **b)** kterou je třeba předvést pro účely trestního řízení, nebo
 - **c)** kterou je třeba zadržet.
- **(3)** Po vstupu na místa shora uvedená nesmějí být provedeny žádné jiné úkony než takové, které slouží k odstranění naléhavého nebezpečí nebo k předvedení osoby.

Týrání zvířat

Chov zvířat v nevhodných podmínkách

- Environmentální kriminalita patří k závažným typům trestné činnosti proti životnímu prostředí a kromě trestněprávního má i mnoho dalších aspektů, které mají zásadní dopad na společnost.
- Mezi nejzávažnější jednání v rámci tohoto typu trestné činnosti je **provozování tzv. „množení zvířat“**. Při páchání této specifické trestné činnosti živá zvířata v rukou pachatele stávají pouhými **výrobními prostředky při minimalizaci nákladů a maximalizaci zisku**, kdy jsou zneužívána pro nadměrnou produkci mláďat, přičemž **reálný život takto chovaných zvířat znamená strádání, nevhodné a stresující podmínky bez bližšího kontaktu s člověkem**. Typickými znaky množírny jsou právě **špatný zdravotní stav chovaných zvířat, ale i přítomnost nakažlivých onemocnění a degenerativní změny v důsledku mnohdy nekontrolovaného množení zvířat**. Vlivem takového zacházení si zvířata nesou trvalé zdravotní následky, dochází k jejich předčasnému úhynu či jsou **v takových chovech usmrčovány nedovoleným způsobem**. Takové jednání je pácháno úmyslně, za účelem rychlého a nelegálního zisku, přičemž živá zvířata jsou typickými nástroji trestné činnosti.

Týrání zvířat

Týrání zvířat může být **pasivní** a **aktivní**. U pasivního týrání je zanedbávána péče o zvíře, jeho krmení a napájení, zanedbáván zdravotní stav, podmínky ve kterých dochází k utrpení zvířete. Aktivním týráním je označováno jednání, kdy pachatel záměrně způsobí bolest, zranění či usmrtí zvíře nedovoleným způsobem.

V praxi se setkáváme s typově širokou škálou jednání pachatelů od zanedbávané péče o zvíře, přes týrání zvířat pro zábavu, včetně sdílení na sociálních sítích až vybíjení agrese na zvířeti či pomsta partnerovi utýráním jeho domácího mazlíčka.

V těchto případech je pro orgány činné v trestním řízení velmi důležitý znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie na osobu pachatele – možná agrese proti člověku, nebezpečnost pachatele pro společnost...

§ 302 Týrání zvířat

Týrání zvířat

(1) Kdo týrá zvíře **surovým nebo trýznivým způsobem**, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li takový čin **veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném**,

b) spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny, nebo

c) pokračuje-li v páchání takového činu po delší dobu.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až šest let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 **na větším počtu zvířat**,

b) způsobí-li takovým činem **týranému zvířeti trvalé následky na zdraví nebo smrt**,

c) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 **zvláště surovým nebo trýznivým způsobem**, nebo

d) spáchá-li takový čin **opětovně**.

Právním předpisem, který podrobně upravuje problematiku je zákon č. 246/1992 Sb., zákon na ochranu zvířat proti týrání, a dále zákon č. 166/1999 Sb., zákon o veterinární péči.

Týrání zvířat

§ 302a Chov zvířat v nevhodných podmínkách

- § 302a
- Chov zvířat v nevhodných podmínkách
- (1) Kdo chová větší počet zvířat v nevhodných podmínkách a tím ohrožuje jejich život nebo jim způsobuje značné útrapy, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.
- (2) Kdo chová zvířata v nevhodných podmínkách za účelem obchodu, anebo kdo kořistí z takového chovu, a tím ohrožuje jejich život nebo jim způsobuje značné útrapy, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo zákazem činnosti.
- (3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
 - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 2 v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch,
 - b) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 trvalé následky či smrt zvířeti, nebo
 - c) spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny.
- (4) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,
 - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 2 v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu,
 - b) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 trvalé následky či smrt většímu počtu zvířat, nebo
 - c) spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.

V rámci této skutkové podstaty se setkáváme na jedné straně s nezvládnutými chovy hospodářských a domácích zvířat, kdy pachatelé zvolí předmět podnikání či hobby nad rámec svých reálných finančních i fyzických možností. V některých případech se setkáváme i s jednáním, kdy pachatelé shromažďují opuštěná zvířata, zejména psy a kočky z důvodu jejich záchrany, přičemž v mnoha případech rovněž překročí své finanční možnosti i kapacitu svého obydlí a péči o zvířata nezvládnou.

Chov zvířat v nevhodných podmínkách - množárna zvířat

§ 303 Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti

- § 303
- Zanedbání péče o zvíře z nedbalosti
- (1) Kdo z hrubé nedbalosti zanedbá potřebnou péči o zvíře, které vlastní nebo o něž je povinen se z jiného důvodu starat, a způsobí mu tím trvalé následky na zdraví nebo smrt, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.
- (2) Odnětím svobody až na dvě léta bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt nebo trvalé následky na zdraví většímu počtu zvířat.

Zanedbání péče o zvíře

Ptačí kriminalita – Karbofuran

Velkým fenoménem posledních let je v rámci environmentální trestné činnosti kladení otrávených návnad s obsahem karbofuranu s cílem usmrtit některé druhy dravců a šelem, a to za účelem ochrany svých domácích nebo farmových chovů či lovné zvěře v myslivecké honitbě, ale také nelegálního trofejního lovu. Karbofuran byl používán v zemědělství jako insekticidní přípravek k tlumení škůdců v celé škále plodin. Přípravky s jeho obsahem byly klasifikovány jako vysoce toxické. V Evropské unii je aplikace karbofuranu zakázána od roku 2008, není dovoleno jej nejen používat a prodávat, ale ani skladovat. Velké množství těchto přípravků, však zůstalo v zásobách zemědělských družstev, ale i jednotlivců.

Stále dochází k četným úhynům mnoha domácích a volně žijících živočichů, včetně mnoha jedinců kriticky ohroženého orla mořského...

Karbofuran z pohledu trestního práva

- **HLAVA VIII TRESTNÉ ČINY PROTI ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ**
- **§ 299 Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami**
- **§ 300 Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami z nedbalosti**
- **§ 302 Týrání zvířat**
- **§ 304 Pytláctví**

- **HLAVA VII TRESTNÉ ČINY OBECNĚ NEBEZPEČNÉ**
- **Díl 1 Trestné činy obecně ohrožující**
- **§ 272 Obecné ohrožení**
- **§ 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu**

Oběti karbofuranu

Špatný krok může vše zmařit...

- Vstup do obydlí je pro OČTŘ klíčovým momentem, ať už v případě podezření na trestný čin týrání zvířat či další související trestné činy, protože je nezbytné řešit nejen zajištění a umístění živých zvířat, a tím prakticky jejich záchranu, ale také zajištění důkazů a stop, ať už listin, digitálních stop, finančních prostředků, ale i kadáverů zvířat a veterinárních léčiv za účelem znaleckého zkoumání.

Děkujeme Vám za pozornost.

Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR

pplk. Mgr. Lenka Šamonilová
tel. 974 813 854 , mob. 607 390 255
lenka.samonilova@pcr.cz

kpt. Bc. Kateřina Jandíková
tel. 974 813 994 , mob. 731 646 339
katerina.jandikova@pcr.cz

